

CMUS Profesional de Viveiro



CONCELLO DE VIVEIRO

Conservatorio Profesional
de Música de Viveiro



PROGRAMACIÓN

VIOLA

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN.....	6
1. METODOLOXÍA.....	7
2. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	8
3. TEMAS TRANSVERSAIS	9
3.1. EDUCACIÓN EN VALORES	9
3.2. TRATAMENTO DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN (TIC'S).....	10
4. ACTIVIDADES CULTURAI E DE PROMOCIÓN DAS ENSINANZAS	11
5. SECUENCIACIÓN DO CURSO.....	12
5.1. ► CURSO: 1º DE GRAO ELEMENTAL.....	12
5.1.1. <i>Obxectivos</i>	12
5.1.2. <i>Contidos</i>	12
5.1.3. <i>Avaliación</i>	12
5.1.4. <i>Medidas de recuperación</i>	14
5.1.5. <i>Recursos didácticos</i>	14
5.2. ► CURSO: 2º DE GRAO ELEMENTAL.....	15
5.2.1. <i>Obxectivos</i>	15
5.2.2. <i>Contidos</i>	15
5.2.3. <i>Avaliación</i>	15
5.2.4. <i>Medidas de recuperación</i>	17
5.2.5. <i>Recursos didácticos</i>	17
5.3. ► CURSO: 3º DE GRAO ELEMENTAL.....	18
5.3.1. <i>Obxectivos</i>	18
5.3.2. <i>Contidos</i>	18
5.3.3. <i>Avaliación</i>	18
5.3.4. <i>Medidas de recuperación</i>	20

5.3.5.	<i>Recursos didácticos</i>	20
5.4.	▶ CURSO: 4º DE GRAO ELEMENTAL.....	22
5.4.1.	<i>Obxectivos</i>	22
5.4.2.	<i>Contidos</i>	22
5.4.3.	<i>Avaliación</i>	22
5.4.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	24
5.4.5.	<i>Recursos didácticos</i>	24
5.5.	▶ CURSO: 1º DE GRAO PROFESIONAL	26
5.5.1.	<i>Obxectivos</i>	26
5.5.2.	<i>Contidos</i>	26
5.5.3.	<i>Avaliación</i>	26
5.5.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	28
5.5.5.	<i>Recursos didácticos</i>	28
5.6.	▶ CURSO: 2º DE GRAO PROFESIONAL	30
5.6.1.	<i>Obxectivos</i>	30
5.6.2.	<i>Contidos</i>	30
5.6.3.	<i>Avaliación</i>	30
5.6.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	32
5.6.5.	<i>Recursos didácticos</i>	32
5.7.	▶ CURSO: 3º DE GRAO PROFESIONAL	33
5.7.1.	<i>Obxectivos</i>	33
5.7.2.	<i>Contidos</i>	33
5.7.3.	<i>Avaliación</i>	33
5.7.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	35
5.7.5.	<i>Recursos didácticos</i>	35
5.8.	▶ CURSO: 4º DE GRAO PROFESIONAL	37
5.8.1.	<i>Obxectivos</i>	37

5.8.2.	<i>Contidos</i>	37
5.8.3.	<i>Avaliación</i>	37
5.8.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	39
5.8.5.	<i>Recursos didácticos</i>	39
5.9.	▶ CURSO: 5º DE GRAO PROFESIONAL	41
5.9.1.	<i>Obxectivos</i>	41
5.9.2.	<i>Contidos</i>	41
5.9.3.	<i>Avaliación</i>	41
5.9.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	43
5.9.5.	<i>Recursos didácticos</i>	43
5.10.	▶ CURSO: 6º DE GRAO PROFESIONAL	45
5.10.1.	<i>Obxectivos</i>	45
5.10.2.	<i>Contidos</i>	45
5.10.3.	<i>Avaliación</i>	45
5.10.4.	<i>Medidas de recuperación</i>	47
5.10.5.	<i>Recursos didácticos</i>	48
6.	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E SEGUIMIENTO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....	49
7.	PROCEDEMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INTERNA DO DEPARTAMENTO	50
8.	ANEXOS	51
8.1.	CRITERIOS PARA A OBTENCIÓN DOS PREMIOS FIN DE GRAO.....	51
8.2.	PROBAS DE ACCESO.....	52
8.2.1.	<i>PROBAS DE ACCESO AO GRAO ELEMENTAL</i>	52
	▶ Proba de acceso a 2º curso de Viola Grao Elemental	52
	▶ Proba de acceso a 3º curso de Viola Grao Elemental	52
	▶ Proba de acceso a 4º curso de Viola Grao Elemental	52
8.2.2.	<i>PROBAS DE ACCESO AO GRAO PROFESIONAL</i>	53
	▶ Proba de acceso a 1º curso de Viola Grao Profesional.....	53

➤ Proba de acceso a 2º curso de Viola Grao Profesional	53
➤ Proba de acceso a 3º curso de Viola Grao Profesional	53
➤ Proba de acceso a 4º curso de Viola Grao Profesional	53
➤ Proba de acceso a 5º curso de Viola Grao Profesional	53
➤ Proba de acceso a 6º curso de Viola Grao Profesional	53

INTRODUCCIÓN

As ensinanzas artísticas reguladas pola Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación, ten por finalidade promocionalle ao alumnado unha formación artística de calidade, así como a de garantir a cualificación dos futuros profesionais da música.

A Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación, no seu artigo 6.2 atribúe ao Goberno fixar as ensinanzas mínimas, que constitúen os aspectos básicos do currículo, co fin de garantir unha formación común a todos os alumnos e a validez dos títulos correspondentes. Así mesmo, o artigo 6.4 determina que as administracións educativas competentes establecerán o currículo das distintas ensinanzas reguladas pola mesma, que deberá incluír os aspectos básicos relativos aos obxectivos, contidos e criterios de avaliación que constitúen as ensinanzas mínimas.

O Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro, fixa os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música reguladas pola LOE.

O Decreto 198/2007, do 27 de setembro, establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, e o seu currículo para o ámbito de competencia da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria na Comunidade Autónoma de Galicia. Neste decreto establécese que a finalidade do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música na Comunidade Autónoma de Galicia. Neste decreto establécese que a finalidade das ensinanzas profesionais de música é a de proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, e ordénase en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

A presente programación da concreción aos anteriores decretos a nivel de centro, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros do traballo de aula dos docentes deste departamento.

1. METODOLOXÍA

A interpretación musical, meta dos ensinamentos instrumentais, é, por definición, un feito diverso, profundamente subxectivo, e no seu resultado sonoro final fúndese en unidade indisoluble a mensaxe do creador contido na obra e a persoal maneira de transmitilo do intérprete, que fai propia esa mensaxe modulándoa a través da súa propia sensibilidade. Como en toda tarefa educativa, é o desenvolvemento da personalidade e a sensibilidade propias do alumno o fin último que se persegue aquí, de maneira acusada canto que a música é, ante todo, vehículo de expresión de emocións e non de comunicación conceptual, no que o subxectivo ocupa, por conseguinte, un lugar primordial.

Ao longo dun proceso de aprendizaxe desta índole, o profesor ten que ser máis que nunca un guía, un conselleiro, que á vez que dá solucións concretas a problemas ou dificultades igualmente concretos, debe en todo aquilo que teña un carácter máis xeral, esforzarse en dar opcións e non en impor criterios, en orientar e non en conducir como da man cara uns resultados predeterminados, e en estimular e ensanchar a receptividade e a capacidade de resposta do alumno ante o feito artístico. Na construción da súa nunca definitiva personalidade artística, o alumno é protagonista principal, por non dicir único, o profesor non fai se non un labor de “arte maiéutica”.

As programacións deben estar abertas, flexibles, para que, atendendo ao progreso da técnica, se adapten ás características e ás necesidades individuais de cada alumno tratando de desenrolar as súas posibilidades e de suplir as súas carencias.

No que á técnica se refire, é necesario concibila (e facela concibir ao alumno), nun sentido profundo, como unha verdadeira “técnica de interpretación”, que supera con moito o concepto da pura mecánica da execución (que, sen embargo, é parte integrante dela) de feito, a técnica, no seu sentido máis amplo, é a realización mesma da obra artística e, por tanto, fúndese nela e é, simultaneamente, medio e fin. Todo este proceso debe garantir a funcionalidade das aprendizaxes, asegurando que poidan ser utilizadas nas circunstancias reais nas que o alumno as necesite. Por aprendizaxe funcional enténdese non só a posible aplicación práctica do coñecemento adquirido, senón tamén e sobre todo, o feito de que os contidos sexan necesarios e útiles para levar a cabo outras aprendizaxes e para afrontarse con éxito á adquisición doutros contidos, presentándose cunha estruturación clara a interrelación e a conexión entre distintos contidos dunha mesma materia e entre contidos de distintas materias.

As actividades didácticas que se levarán a cabo nas clases son as seguintes:

- Traballo de obras que permitan o desenvolvemento dos obxectivos e contidos propios do curso.
- A educación en valores será o tema transversal máis importante.
- Fomentará a participación da comunidade educativa no proceso de ensinanza-aprendizaxe.
- Fomentará a autonomía crecente do alumnado.
- Primará a idea de que o feito de tocar en público é un acto de compartir e non competir con alguén, é comunicar e non impoñer, é unha linguaxe e non unha demostración de facultades.
- A educación en valores será o tema transversal máis importante.
- Fomentará a participación da comunidade educativa no proceso de ensinanza-aprendizaxe.
- Fomentará a autonomía crecente do alumnado.
- Primará a idea de que o feito de tocar en público é un acto de compartir e non competir con alguén, é comunicar e non impoñer, é unha linguaxe e non unha demostración de facultades.

2. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A vía para o tratamento da diversidade é a adaptación curricular. Conxunto de accións dirixidas a adecuar o currículo ás necesidades dun alumno ou grupo determinado. Dependendo das circunstancias que se presenten no aula, o profesor poderá expor as seguintes estratexias:

- Adaptación do material didáctico.
- Variacións na metodoloxía, para adaptala ás necesidades de cada alumno.
- Actividades de traballo diferenciadas. O profesor faría unha análise dos contidos da materia e prepara actividades con distinto nivel de dificultade que permitan tratar estes mesmos contidos con esixencias distintas.
- Organizar o traballo de forma flexible e con ritmos distintos de aprendizaxe.
- Acelerar ou frear o ritmo de introdución de novos contidos adaptándose individualmente ao alumno.

3. TEMAS TRANSVERSAIS

- O departamento fomentará a presenza dos alumnos en concertos, cursos e masters-class que xurdan dentro ou fora do centro.
- Audición e/ou visualización de gravacións de grandes intérpretes (CD, DVD...).
- Intercambios con outros Centros (Conservatorios, Escolas de Música, Academias, Agrupacións, etc...).
- O departamento participará na promoción da súa especialidade a través de concertos públicos e audicións, tanto do alumnado como do profesorado.

3.1. EDUCACIÓN EN VALORES

O desenvolvemento integral do alumno non debe estar limitado á adquisición de conceptos e coñecementos académicos vinculados exclusivamente a cada unha das súas áreas, senón que debe formar aos alumnos para integrarse na sociedade actual, sabendo responder de maneira adecuada aos problemas que esta sociedade implica.

Esta formación, que non está definida en ningunha das áreas, debe estar presente na aula de forma permanente, e maniféstase a través do que coñecemos como temas transversais.

A forma na que entendemos o tratamento destes temas transversais fica reflectida nos obxectivos seguintes:

- Educación para a paz.
 - Adestrarse para a solución dialogada de conflitos no ámbito escolar.
- Educación moral e cívica.
 - Participar en tarefas comúns, mostrando actitudes de colaboración e respecto polas opinións e propostas alleas.
 - O respecto pola autonomía dos demais.
- Educación para a igualdade entre os sexos.
 - Desenvolver a autoestima e unha concepción do corpo como expresión da personalidade.
 - Analizar criticamente a realidade e corrixir prexuízos sexistas e as súas manifestacións na linguaxe, publicidade, xogos, profesións, etc.
- Educación para a saúde, (postural, auditiva).
 - Proporcionar un contexto adecuado para realizar unha valoración crítica de determinados hábitos relacionados coa saúde.
- Educación para o consumidor.
 - Crear unha conciencia de consumidor responsábel que se sitúa criticamente ante o consumismo e a publicidade.

Desde a música, moitos destes temas poden tratarse propoñendo actividades que se desenvolvan en grupo, xa que estas favorecen a comunicación dos alumnos e fomentan actitudes de convivencia.

Ademais, na música pódense tratar contidos relacionados directamente coa saúde (o uso adecuado do corpo á hora de tocar o instrumento precisa dun coñecemento e coidado do mesmo, especialmente ante problemas habituais na adolescencia. Tratar temas que relacionados directamente coa paz (o coñecemento da música de outras culturas aumenta o respecto cara estas, comprendendo que o mundo non é só a música e culturas occidentais, nin

as súas visións). Tratar temas relacionados coa educación para o consumidor, onde se pode analizar o mercado musical, os prezos dos cd's, o pirateo, a vulneración dos dereitos de propiedade intelectual. Tratar o uso da música nas publicidade, nos grandes almacéns, así como o efecto que pode producir no consumidor, cara quen vai dirixido.

3.2. TRATAMENTO DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN (TIC'S)

Podemos facer a seguinte clasificación das TIC de utilidade para o proceso de ensino na materia:

- O departamento fomentará o traballo con programas informáticos: Sibelius, Encore, etc a presenza dos alumnos en concertos, cursos e masters-class que xurdan dentro ou fora do centro.
- Audición e/ou visualización de gravacións de grandes intérpretes (CD, DVD...).
- Intercambios con outros Centros (Conservatorios, Escolas de Música, Academias, Agrupacións, etc...).
- O departamento participará na promoción da súa especialidade a través : Audición e/ou visualización de gravacións de grandes intérpretes (Internet: Youtube , Spotify, etc).

4. ACTIVIDADES CULTURAIS E DE PROMOCIÓN DAS ENSIANZAS

Unha actividade pedagóxica moderna non pode quedar reducida ao ámbito da aula, aínda sendo este o espazo central do proceso educativo. Este traballo pode verse complementado por outras tarefas realizadas noutros espazos do propio centro ou doutras entidades colaboradoras.

Estas actividades están orientadas a superar o marco tradicional das clases de instrumento, complementándoas con actividades o máis variadas posibles que poñan en contacto os nosos alumnos coa realidade musical nun senso máis amplo, permitíndolles conectar esta realidade coa sociedade e a cultura do noso tempo.

Para que estas actividades teñan o máximo proveito, deben relacionarse có proceso xeral de aprendizaxe en resposta a unha adecuada planificación.

Clasificación das actividades:

- Organizadas polo departamento:
 - Audicións de alumnos dos distintos profesores do departamento seguidas de comentarios colectivos de profesores e alumnos sobre as mesmas. Fomentarase a crítica construtiva e evítaranse comentarios de mal gusto. O obxectivo será aprender colectivamente dos erros e das virtudes dos alumnos e ao mesmo tempo servirá como exemplo de colaboración entre os profesores do departamento para compartir ideas e chegar solucións conxuntas aos problemas que tiveron os alumnos nas súas actuacións.
 - Intercambios con outros Centros (Conservatorios, Escolas de Música, Academias, Agrupacións, etc..).
 - O departamento participará na promoción da súa especialidade a través de concertos públicos e audicións, tanto do alumnado como do profesorado.

5. SECUENCIACIÓN DO CURSO

5.1. ► CURSO: 1º DE GRAO ELEMENTAL

5.1.1. Obxectivos

- Adoptar unha postura corporal que permita a colocación correcta do instrumento e que favoreza o manexo do arco e a actividade da man esquerda.
- Adquirir nocións de afinación a través do desenvolvemento do seu ouvido musical así como perfeccionar continuamente a calidade sonora.
- Apreciación da música como medio de comunicación social.
- Coñecer a sonoridade propia do instrumento e as súas características a fin de desenvolver correctamente un costume de traballo e unha capacidade de integración nun conxunto.
- Habitarse a tocar en grupo tomando conciencia dos outros instrumentos do mesmo, adaptándose ao conxunto e desenvolvendo a súa capacidade de escoitar.
- Interpretar repertorio básico de obras de diferentes épocas e estilos acordes co seu nivel.
- Potenciar a capacidade de interpretación en público de memoria e coa suficiente seguridade en si mesmos.
- Practicar acotío a lectura a primeira vista.
- Valorar o silencio como elemento primordial da música.

5.1.2. Contidos

- Acadar progresivamente os hábitos de estudo correctos e eficaces.
- Coñecemento dos golpes de arco básicos.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como punto indispensable para acadar a afinación e a obtención dunha boa calidade sonora.
- Desenvolvemento do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos da man esquerda.
- Adestramento progresivo da memoria.
- Estudo da primeira posición.
- Iniciación á lectura a primeira vista de obras ou fragmentos sinxelos.
- Posición do instrumento e do arco en función das características físicas do alumno, con especial atención ao equilibrio corporal.
- Práctica de conxunto.
- Producción do son: cordas ao aire empregando todo o arco e distintas lonxitudes.
- Comprensión de elementos que forman parte da execución do son.

5.1.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Audicións conxuntas entre os alumnos dos diferentes profesores. Cualificarase a actuación dos alumnos, que xunto coa obtida mediante a avaliación continua, poderá terse en conta na nota das avaliacións trimestrais e na final.
- Avaliación da interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como a medida, a afinación e a emisión de son.

- Dúas pequenas pezas a elixir entre as da metodoloxía, unha delas de memoria.
- Un pequeno estudo cos golpes de arco básicos: Detache e Legato.
- Valoración a través da interpretación dos estudos e obras da capacidade que o alumno obteña, para unha aprendizaxe individual e progresiva, demostrando ter cumprido os obxectivos propostos.
- Valoración da capacidade de adaptación musical dentro do grupo.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumno terá que:

- Manter unha postura corporal.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésarase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

5.1.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos. É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.1.5. Recursos didácticos

▶ Estudos

- Cohen, M.: Superstudies for viola, book I. Faber.
- Colledge, K. and H.: Stepping stones. Boosey & Hawkes.
- Colledge, K. and H.: Waggon Wheels. Boosey & Hawkes.
- Mateu, E.: Iniciación a la viola. Real Musical.
- Rolland, P.: Young Strings in Action. Boosey & Hawkes.
- Suzuki: Suzuki Viola School. Warner Bros Publ. Inc.
- Volmer, B.: Bratschenschule, vol. I Schott.

▶ Obras

- Elgar, E.: Seis piezas fáciles. Bosworth.
- Nelson, Sh.: Right from the start. Boosey.

5.2. ► CURSO: 2º DE GRAO ELEMENTAL

5.2.1. Obxectivos

- Afianzar os cambios de posición para non ter problemas no estudo das escalas e dos arpejos en tres oitavas.
- Exercicios que permitan unha posición do violín e da man esquerda que permitan realizar comodamente as dobres cordas así como iniciar o estudo dos acordes.
- Perfeccionar ao máximo posible o Spicato e o Stacato en estudos cada vez máis complexos.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco (máis velocidade, máis cambios de corda).
- Traballar o arco para adecualo ao estudo das dobres cordas, evitando premer en exceso.

5.2.2. Contidos

- Acadar progresivamente os hábitos de estudo correctos e eficaces.
- Coñecemento dos golpes de arco básicos e do vibrato como elemento de expresión musical.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como punto indispensable para acadar a afinación e a obtención dunha boa calidade sonora.
- Desenvolvemento do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos da man esquerda.
- Adestramento progresivo da memoria.
- Posición do instrumento e do arco en función das características físicas do alumno, con especial atención ao equilibrio corporal.
- Práctica de conxunto.
- Producción do son: cordas ao aire empregando todo o arco e distintas lonxitudes.
- Comprensión dos elementos que forman parte da execución do son.

5.2.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Audicións conxuntas entre os alumnos dos diferentes profesores. Cualificarase a actuación dos alumnos, que xunto coa obtida mediante a avaliación continua, poderá terse en conta na nota das avaliacións trimestrais e na final.
- Demostrar estar en posesión dunha crecente capacidade de autocrítica.
- Dúas pequenas pezas a elixir entre as da metodoloxía, unha delas de memoria.
- Tres estudos con golpes de arco básicos: Detache e Legato ata dúas oitavas.
- Valoración a través da interpretación dos estudos e obras da capacidade que o alumno posúa para unha aprendizaxe individual e progresivo, demostrando ter cumprido os obxectivos propostos.
- Valoración da capacidade de adaptación musical dentro do grupo.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumno terá que:

- Manter unha postura corporal correcta.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.

- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésarase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.2.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.2.5. Recursos didácticos

► Estudos

- Cohen, M.: Superstudies for viola, book I. Faber.
- Colledge, K. and H.: Fast forward. Boosey & Hawkes.
- Hofmann, R.: Estudios Op. 86. Peters.
- Mateu, E.: Escalas y arpeggios. Real Musical.
- Suzuki: Suzuki Viola School. Warner Bros Publ. Inc.
- Volmer, B.: Bratschenschule, vol. I Schott.
- Wohlfahrt: Estudios Op. 45. Peters.

► Obras

- Nelson, Sh.: Piece by piece. Boosey & Hawkes.
- Rolland, P.: Young Strings in Action. Boosey.
- Hartung-Ehlert, H.: Gemeinsam von Anfang an. Bärenreiter.

5.3. ► CURSO: 3º DE GRAO ELEMENTAL

5.3.1. Obxectivos

- Adoptar unha postura corporal que permita a colocación correcta do instrumento e que favoreza o manexo do arco e a actividade da man esquerda.
- Adquirir nocións sobre conceptos como respiración e dominio corporal aplicados á técnica do violín co fin de desenvolver a calidade do son e da interpretación.
- Adquirir un control progresivo da afinación a través do desenvolvemento do seu ouvido musical así como perfeccionar continuamente a calidade sonora.
- Coñecer a importancia do equilibrio entre a relaxación muscular e o esforzo indispensable para a execución musical.
- Coñecer a sonoridade propia do instrumento e as súas características a fin de desenvolver correctamente un costume de traballo e unha capacidade de integración nun conxunto.
- Interpretar e gozar da música como medio de comunicación social.
- Interpretar repertorio básico de obras de diferentes épocas e estilos acordes co seu nivel.
- Potenciar a capacidade de interpretación en público, de memoria e ca suficiente seguridade en si mesmo.
- Ser consciente do seu nivel técnico co fin de valorar a calidade do seu propio son e do desenvolvemento do seu traballo.

5.3.2. Contidos

- Posición do instrumento e do arco en función das características físicas do alumno, con especial atención ao equilibrio corporal.
- Comprensión de elementos que forman parte da execución do son producido empregando todo o arco e diferentes lonxitudes.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como punto indispensable para acadar a afinación e a obtención dunha boa calidade sonora.
- Coñecemento dos golpes de arco básicos e do vibrato como elemento de expresión musical.

5.3.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Audicións conxuntas entre os alumnos dos diferentes profesores. Cualificarase a actuación dos alumnos, que xunto coa obtida mediante a avaliación continua, poderá terse en conta na nota das avaliacións trimestrais e na final.
- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso.
- Demostrar o desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar o desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar ter un bo son base e unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades.
- Demostrar un nivel axeitado ao curso da capacidade de memorizar partituras.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista axeitado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.

- Tres estudos de arco e posicións, a elixir entre os da metodoloxía, unha delas de memoria.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumnado terá que:

- Manter unha postura corporal.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo

unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.3.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.3.5. Recursos didácticos

► Estudos

- Cohen, M.: Superstudies for viola, book II. Faber.
- Colledge, K. and H.: Fast forward. Boosey & Hawkes.
- Hofmann, R.: Estudios Op. 86. Peters.
- Mackay, N.: Position changing for the viola. Oxford university Press.
- Mateu, E.: Escalas y arpeggios. Real Musical.
- Nelson, Sh.: Technitunes. Boosey & Hawkes.

- Nelson, Sh.: Keytunes. Boosey & Hawkes.
- Rolland, P.: Young Strings in Action. Boosey.

▶ **Obras**

- Corrette, M.: Menuett. Schott VAB 39
- Hartung-Ehlert, H.: Gemeinsam von Anfang an. Bärenreiter.
- Nelson, Sh.: Piece by piece. Boosey & Hawkes.

5.4. ► CURSO: 4º DE GRAO ELEMENTAL

5.4.1. Obxectivos

- Continuar co desenvolvemento do son, incluíndo outras formas de produción do mesmo tales como “sul ponticello”, “sul tasto”, “con legno”....
- Continuar o estudo das posicións ata conseguir un correcto coñecemento delas.
- Continuar o estudo dos pizzicatos e harmónicos comezados o curso anterior.
- Insistir para que o alumno se obrigue a tocar de memoria.
- Perfeccionar o estudo das escalas en tres oitavas cos seus arpejos respectivos, así como o das dobres cordas, incluíndo ao menos un estudo sistemático de terceiras sextas e oitavas.
- Perfeccionar o estudo dos golpes de arco vistos en cursos anteriores: detaché, martelé, legato, bariolages diversos e comezar o estudo de golpes de arco saltados, spicatto saltillo, ricochet... para conseguir no posible, o maior desenvolvemento na velocidade e perfección.
- Seguir insistindo nas diferentes posibilidades do vibrato e adecualas aos diferentes estudos e obras requiridas.

5.4.2. Contidos

- Afianzar os cambios de posición con exercicios cada vez máis complexos, incluíndo dobres cordas e acordes.
- Desenvolvemento das diferentes posibilidades do vibrato e dinámicas.
- Desenvolvemento do estudo das extensións. Inicio do estudo de décimas.
- Exercicios que permitan unha posición do violín e do arco relaxada, para que poida realizar comodamente as dobres e as triplas cordas.
- Seguir cos acordes de tres e catro notas.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco, que serán cada vez máis complexos.

5.4.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar un desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar un desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista adecuado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.
- Demostrar unha boa asimilación das diferentes posicións e os seus cambios.
- Demostrar unha correcta afinación.
- Escalas e arpejos en tres oitavas, con terceiras sextas e oitavas.
- Mostrar unha técnica desenvolvida do vibrato.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumnado terá que:

- Presentarse aos exames, probas ou audicións propostas.

- Manter unha postura corporal e respiración correctas.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.4.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.4.5. Recursos didácticos

► Estudos

- Cohen, M.: Superstudies for viola, book II. Faber.
- Cohen, M.: Technique takes off! Faber.
- Corrette, M.: Zwei sonatent. Schott VAB 39.
- Forbes, W.: A first book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Hofmann, R.: Estudios Op. 86. Peters.
- Mackay, N.: Position changing for the viola. Oxford university Press.
- Mackay, N.: Easy position tunes for viola. Oxford university Press.
- Mateu, E.: Escalas y arpeggios. Real Musical.
- Nelson, Sh.: Technitunes. Boosey & Hawkes.

- Nelson, Sh.: Keytunes. Boosey & Hawkes.
- Rolland, P.: Young Strings in Action. Boosey & Hawkes.
- Suzuki: Suzuki Viola School. Warner Bros Publ. Inc.

▶ **Obras**

- Bach, J.S.: Minueto I y II (1ª Suite para violonchelo solo). Chester Music.
- Bach, J.S.: Bourrée I y II (3ª Suite para violonchelo solo). Chester Music.
- Fiocco, H.: Allegro. Bosworth.
- Hartung-Ehlert, H.: Gemeinsam von Anfang.
- Marcello, B.: Sonata en Do Mayor para viola y continuo.

5.5. ► CURSO: 1º DE GRAO PROFESIONAL

5.5.1. Obxectivos

- Continuar co desenvolvemento das dinámicas, e procurar que o alumno sexa sempre consciente do seu son.
- Continuar traballando nunha correcta postura do violín e do arco para que poida afrontar dunha forma relaxada as dificultades do curso.
- Iniciar, se non se fixo, o estudo das escalas en dúas oitavas en diferentes posicións.
- Perfeccionar o estudo dos golpes de arco vistos en cursos anteriores: detaché, martelé, legato, bariolages diversos e comezar o estudo de golpes de arco saltados, spicatto, saltillo, ricochet...
- Perfeccionar os cambios de posición dentro das posibilidades do curso (como mínimo ata a 4ª posición).
- Seguir co estudo do vibrato, para acadar dentro do posible diferentes tipos.
- Traballar a memoria.

5.5.2. Contidos

- Exercicios que permitan unha posición do violín e da man esquerda que permitan realizar comodamente as dificultades que se presenten durante o curso.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco (obter un bo legato, detaché, martelé e continuar con outros golpes de arco).
- Traballar o arco para adecualo o estudo das dobres cordas, evitando premer en exceso.

5.5.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar un desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar un desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista axeitado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.
- Demostrar unha boa asimilación das diferentes primeiras posicións e os seus cambios.
- Mostrar un bo son de base e unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades.
- Mostrar un son claro e limpo, adecuado ás dificultades do curso.
- Mostrar unha técnica desenvolvida do vibrato.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumnado terá que:

- Presentarse aos exames, probas ou audicións propostas.
- Manter unha postura corporal axeitada.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.

- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación expresarase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.5.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.5.5. Recursos didácticos

► Estudos

- Cohen, M.: Technique takes off!. Faber.
- Forbes, W.: A first book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Hofmann, R.: Estudios Op. 86. Peters.
- Kayser, H.E.: 36 Elementary and Progressive studies for the viola. Schirmer.
- Mackay, N.: Position changing for the viola. Oxford university Press.
- Mackay, N.: Easy position tunes for viola. Oxford university Press.
- Mateu, E.: Escalas y arpegios. Real Musical.
- Rolland, P.: Young Strings in Action. Boosey & Hawkes.
- Schradieck, H.: Escuela de la técnica para la viola. IMC.
- Sevcik, O.: The celebrated Sevcik studies arranged for viola. Bosworth.
- Sitt, H.: Album leaves. Peters.
- Suzuki: Suzuki Viola School. Warner Bros Publ. Inc.

► **Obras**

- Telemann, G. Ph.: Sonata en SibM para viola y bajo continuo. Schott.
- Telemann, G. Ph.: Concierto en Sol Mayor para dos violas y orquesta. Schott.
- Hummel, B.: Sonatina N^o1. Simrock.
- Kalliwoda, J.W.: 6 Nocturnes Op 186. Peters.
- Corrette, M.: Zwei sonaten. Schott VAB 39.
- Corrette, M.: Sonata en SibM para viola y continuo. Amadeus.
- Bach, J.S.: Suite N^o1 para violonchelo solo (transcrita para viola). Chester Music.
- Cambini, G.: 6 konzertante Duos für zwei violen. Amadeus.
- Vivaldi, A.: Sonata en Mi menor RV 40. IMC.

5.6. ► CURSO: 2º DE GRAO PROFESIONAL

5.6.1. Obxectivos

- Afianzar os cambios de posición para non ter problemas no estudo das escalas e dos arpejos en tres oitavas.
- Exercicios que permitan unha posición do violín e da man esquerda que permitan realizar comodamente as dobres cordas así como iniciar o estudo dos acordes.
- Perfeccionar ao máximo posible o Spicato e o Stacato en estudos cada vez máis complexos.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco (máis velocidade, máis cambios de corda).
- Traballar o arco para adecualo ao estudo das dobres cordas, evitando premer en exceso.

5.6.2. Contidos

- Afianzar os cambios de posición para non ter problemas no estudo das escalas e dos arpejos en tres oitavas.
- Exercicios que permitan unha posición do violín e da man esquerda que permitan realizar comodamente as dobres cordas así como iniciar o estudo dos acordes.
- Perfeccionar ao máximo posible o Spicato e o Stacato en estudos cada vez máis complexos.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco (máis velocidade, máis cambios de corda).
- Traballar o arco para adecualo ao estudo das dobres cordas, evitando premer en exceso.

5.6.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Mostrar a capacidade de aprendizaxe progresiva individual (dedicación, esforzo, interese...).
- Demostrar que se utiliza un esforzo muscular e unha respiración axeitados ás esixencias da execución musical.
- Demostrar dominio na execución dos estudos e das obras sen separar os aspectos técnicos dos musicais.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.
- Memorizar e ler a primeira vista textos musicais acordes co nivel no que se encontra o alumno.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumnado terá que tocar polo menos:

- Presentarse aos exames, probas ou audicións propostas
- Manter unha postura corporal e respiración correctas.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.

- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma

oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.6.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.6.5. Recursos didácticos

▶ Estudos

- Blumenstengel, A.: Twenty-four studies OP33. IMC.
- Bruni, A.B.: Metodo per viola seguito da 25 Studi. Ricordi.
- Cohen, M.: Technique takes off!. Faber.
- Corrette, M.: Zwei sonaten. Schott VAB 39.
- Corrette, M.: Sonata en SibM para viola y continuo. Amadeus.
- Ferguson, H.: 4 kleine Stücke OP6. Boosey.
- Forbes, W.: A first book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Forbes, W.: A second book of scales and arpeggios for viola players.

▶ Obras

- Bach, J.S.: Suite N^o1 para violonchelo solo (transcrita para viola). Chester Music.
- Bach, J.S.: Brandenburg Concerto N^o6 SibM (1^o mvto.). Hinrichsen.
- Bach, W. F.: Dúos para dos violas. Breitkopf.
- Cambini, G.: 6 konzertante Duos für zwei violen. Amadeus
- Flackton, W.: Sonatas para viola y continuo. Schott, Doblinger, Amadeus.

5.7. ► CURSO: 3º DE GRAO PROFESIONAL

5.7.1. Obxectivos

- Continuar o estudo das posicións ata conseguir un correcto coñecemento delas.
- Continuar traballando para que o alumno toque o mais relaxado posible e se sinta cómodo en todo momento co instrumento.
- Introducir pouco a pouco o estudo dos pizzicatos coas dúas mans e o estudo dos harmónicos naturais e artificiais.
- Perfeccionar o estudo das diferentes acentuacións e dinámicas e continuar traballando o son.
- Perfeccionar o estudo das escalas en tres oitavas cos seus arpejos respectivos, así como iniciar o estudo das dobres cordas en oitavas.
- Perfeccionar o estudo dos golpes de arco vistos en cursos anteriores: detaché, martelé, legato, bariolages diversos e comezar o estudo de golpes de arco saltados, spiccato saltillo, ricochet... para conseguir no posible, o maior desenvolvemento na velocidade e perfección.
- Afondar no estudo das oitavas xa que son moi formativas para o desenvolvemento da man esquerda.
- Seguir co estudo do vibrato ata que sexa capaz, pouco a pouco de adaptalo en velocidade e amplitude ás necesidades de cada estudo e obra.

5.7.2. Contidos

- Afianzar os cambios de posición para consolidar o estudo das escalas e arpejos en tres oitavas así como nas dobres cordas e acordes.
- Desenvolver o equilibrio e presión do arco nas dobres cordas.
- Exercicios que permitan unha posición do violín e do arco relaxada que permitan realizar comodamente as escalas en dobres cordas así como iniciar o estudo dos acordes.
- Perfeccionar especialmente os golpes de arco saltados.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco. Golpes de arco en dobres cordas.

5.7.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar un desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar un desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista axeitado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.
- Demostrar unha boa asimilación das diferentes posicións e os seus cambios.
- Demostrar unha correcta afinación.
- Escalas e arpejos en tres oitavas, con terceiras sextas e oitavas.
- Mostrar unha técnica desenvolvida do vibrato.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumnado terá que:

- Presentarse aos exames, probas ou audicións propostas
- Manter unha postura corporal e respiración correctas.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésase en

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.7.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.7.5. Recursos didácticos

▶ Estudos

- Forbes, W.: A second book of scales and arpeggios for viola players.
- Forbes, W.: A third book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Sevcik, O.: The celebrated Sevcik studies arranged for viola. Bosworth.
- Schradieck, H.: Escuela de la técnica para la viola. IMC.
- Sevcik, O.: The celebrated Sevcik studies arranged for viola. Bosworth.
- Volmer, B.: Viola-Etüden. Schott.

► **Obras**

- Bach, W. F.: Dúos para dos violas. Breitkopf.
- Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei violen. Schott.
- Nardini, P.: Sechs Duette. Schott.
- Telemann, G.Ph.: 6 Sonate-Canon. IMC.
- Bach, C.Ph.E.: Sonata für viola und cembalo, g minor. Schott.
- Graun, J.G.: Sonate N°1 für viola und cembalo, B dur. Breitkopf.
- Glazunow, A.: Elegia OP44. Belaieff.

5.8. ► CURSO: 4º DE GRAO PROFESIONAL

5.8.1. Obxectivos

- Continuar co desenvolvemento do son, incluíndo outras formas de produción do mesmo tales como “sul ponticello”, “sul tasto”, “con legno”....
- Continuar o estudo das posicións ata conseguir un correcto coñecemento delas.
- Continuar o estudo dos pizzicatos e harmónicos comezados o curso anterior.
- Insistir para que o alumno se obrigue a tocar de memoria.
- Perfeccionar o estudo das escalas en tres oitavas cos seus arpejos respectivos, así como o das dobres cordas, incluíndo ao menos un estudo sistemático de terceiras sextas e oitavas.
- Perfeccionar o estudo dos golpes de arco vistos en cursos anteriores: detaché, martelé, legato, bariolages diversos e comezar o estudo de golpes de arco saltados, spicatto saltillo, ricochet... para conseguir no posible, o maior desenvolvemento na velocidade e perfección.
- Seguir insistindo nas diferentes posibilidades do vibrato e adecualas aos diferentes estudos e obras requiridas.

5.8.2. Contidos

- Afianzar os cambios de posición con exercicios cada vez máis complexos, incluíndo dobres cordas e acordes.
- Desenvolvemento das diferentes posibilidades do vibrato e dinámicas.
- Desenvolvemento do estudo das extensións. Inicio do estudo de décimas.
- Exercicios que permitan unha posición do violín e do arco relaxada, para que poida realizar comodamente as dobres e as triplas cordas.
- Seguir cos acordes de tres e catro notas.
- Seguir desenvolvendo as dificultades relacionadas cos diferentes golpes de arco, que serán cada vez máis complexos.

5.8.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar un desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar un desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista adecuado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.
- Demostrar unha boa asimilación das diferentes posicións e os seus cambios.
- Demostrar unha correcta afinación.
- Escalas e arpejos en tres oitavas, con terceiras sextas e oitavas.
- Mostrar unha técnica desenvolvida do vibrato.

Mínimos esixibles

- Presentarse aos exames, probas ou audicións propostas.
- Manter unha postura corporal e respiración correctas.

- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación expresarase en

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.8.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.8.5. Recursos didácticos

► Estudos

- Forbes, W.: A second book of scales and arpeggios for viola players.
- Forbes, W.: A third book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Sevcik, O.: The celebrated Sevcik studies arranged for viola. Bosworth.
- Schradieck, H.: Escuela de la técnica para la viola. IMC.
- Volmer, B.: Viola-Etüden. Schott.
- Bruni, A.B.: Metodo per viola seguito da 25 Studi. Ricordi.
- Kreutzer, R.: 42 Estudios transcritos para viola. Ricordi.
- Varios: Das Studium der Viola, segundo volumen. Bärenreiter.
- Mazas, J.F.: Études Spéciales, OP36, libro I. IMC.

► Obras

- Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei violen. Schott
- Bach, W. F.: Dúos para dos violas. Breitkopf.
- Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei violen. Schott.

- Nardini, P.: Sechs Duette. Schott.
- Telemann, G.Ph.: 6 Sonate-Canon. IMC.
- Bach, C.Ph.E.: Sonata für viola und cembalo, g minor. Schott.
- Graun, J.G.: Sonate N°1 für viola und cembalo, B dur. Breitkopf.
- Glazunow, A.: Elegia OP44. Belaieff.

5.9. ► CURSO: 5º DE GRAO PROFESIONAL

5.9.1. Obxectivos

- Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Aplicar progresivamente os coñecementos harmónicos, formais e históricos, en aras dunha interpretación artística de calidade.
- Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar a calidade sonora.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e a improvisación.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras de diferentes épocas e estilos, incluíndo repertorio contemporáneo.
- Manter hábitos de estudo que desenvolvan as capacidades técnico-artísticas, e amosar autonomía da resolución de problemas técnicos e musicais.
- Afondar no desenvolvemento técnico-artístico do instrumento.

5.9.2. Contidos

- Audicións comparadas de obras de tódalas épocas, de diferentes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das diferentes versións.
- Continuación do adestramento da memoria e da lectura a primeira vista.
- Continuar o traballo dos acordes de tres e catro notas.
- Control do vibrato.
- Escalas en dobres cordas.
- Exercicios e estudos con harmónicos naturais e artificiais.
- Traballo da calidade do son, tendo en conta o peso, velocidade e punto de contacto.
- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica.

5.9.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar un desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar un desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista adecuado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.
- Demostrar unha correcta afinación.
- Escalas e arpejos en tres oitavas, con terceiras sextas e oitavas.
- Mostrar unha técnica desenvolvida do vibrato.

Mínimos esixibles

Para superar o curso o alumnado terá que tocar polo menos:

- Presentarse aos exames, probas ou audicións propostas.

- Manter unha postura corporal e respiración correctas.
- Amosar interese e constancia na preparación de obras e estudos.
- Ser quen de realizar unha lectura instrumental correcta das pezas e exercicios programados.
- Interpretar as obras aplicando certos criterios de estilo e musicalidade.
- Acadar unha cualificación igual ou superior a 5 aplicando as porcentaxes sinaladas nos criterios de cualificación.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésase en Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.9.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.9.5. Recursos didácticos

► Estudos

- Flesch, C.: Scale System. C. Fischer.
- Forbes, W.: A third book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Sevcik, O.: The celebrated Sevcik studies arranged for viola. Bosworth.
- Schradieck, H.: Escuela de la técnica para la viola. IMC.
- Volmer, B.: Viola-Etüden. Schott
- Hoffmeister, F.A.: 12 Viola Etüden. Belwin, Peters.
- Kreutzer, R.: 42 Estudios transcritos para viola. Ricordi.
- Varios: Das Studium der Viola, segundo volumen. Bärenreiter.

► **Obras**

- Campagnoli, A.B.: 42 Capricen for viola. Peters.
- Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei violen. Schott
- Bach, W. F.: Dúos para dos violas. Breitkopf.
- Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei violen. Schott.
- Nardini, P.: Sechs Duette. Schott.
- Telemann, G.Ph.: 6 Sonate-Canon. IMC.
- Bach, C.Ph.E.: Sonata für viola und cembalo, g minor. Schott.
- Graun, J.G.: Sonate N^o1 für viola und cembalo, B dur. Breitkopf.
- Glazunow, A.: Elegia OP44. Belaieff.

5.10. ► CURSO: 6º DE GRAO PROFESIONAL

5.10.1. Obxectivos

- Adquirir o autocontrol necesario a través da experiencia de actuar en público como solista e en conxunto, fomentando a memorización do repertorio.
- Aplicar progresivamente os coñecementos harmónicos, formais e históricos, en aras dunha interpretación artística de calidade.
- Controlar permanentemente a afinación e perfeccionar a calidade sonora.
- Desenvolver a capacidade da lectura a primeira vista e a improvisación.
- Formar unha cultura musical e establecer conceptos estéticos que permitan desenvolver e fundamentar os propios criterios interpretativos adquirindo o hábito de escoitar música.
- Interpretar un repertorio solista e de conxunto que inclúa obras de diferentes épocas e estilos, incluíndo repertorio contemporáneo.
- Manter hábitos de estudo que desenvolvan as capacidades técnico-artísticas, e amosar autonomía da resolución de problemas técnicos e musicais.
- Profundar no desenvolvemento técnico-artístico do instrumento.

5.10.2. Contidos

- Aplicación de diferentes patróns rítmicos, articulacións e diferentes golpes de arco tanto á corda como saltados.
- Audicións comparadas de obras de tódalas épocas, de diferentes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das diferentes versións.
- Continuación do adestramento da memoria e lectura a primeira vista.
- Continuar o traballo dos acordes de tres e catro notas.
- Escalas e arpejos en posición fixa, sobre unha corda, en tres oitavas, cromáticas, etc.
- Escalas en dobres cordas.
- Exercicios e estudos con harmónicos naturais e artificiais.
- Iniciación a dobres harmónicos e pizzicato de man esquerda.
- Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta tanto o peso, velocidade e punto de contacto, así como con diferentes tipos e velocidade de vibrato, vinculado todo iso ao desenvolvemento dun fraseo expresivo.
- Traballo sobre o fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica.

5.10.3. Avaliación

Criterios de avaliación

- Demostrar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada.
- Demostrar sensibilidade na afinación e na calidade do son.
- Demostrar un desenvolvemento da capacidade de autocorrección.
- Demostrar un desenvolvemento da musicalidade e do fraseo.
- Demostrar un nivel de lectura a primeira vista adecuado ás dificultades do curso e ao nivel do alumno.
- Demostrar unha actitude relaxada ante o público.

- Escalas e arpejos en tres oitavas, con terceiras sextas e oitavas.
- Interpretar un repertorio que inclúa estudos e obras para solista ou con acompañamento de piano, empregando a técnica e os criterios estéticos adquiridos.
- Memorizar a práctica totalidade do repertorio, e interpretar pezas de memoria en público.
- Mostrar en cada clase a capacidade de aprendizaxe progresiva e os hábitos de estudo adquiridos.
- Mostrar un grao de asimilación de conceptos técnicos, tanto do brazo dereito: suxeición, conducción, golpes de arco á corda e desenvolvemento dos saltados, acordes, etc.; da man esquerda: articulación, cambios de posición, vibrato, desenvolvemento das dobres cordas, etc...; así como a coordinación de ambos brazos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos propios do seu curso.
- Mostrar unha técnica desenvolvida do vibrato.
- Para superar o curso o alumnado terá que tocar polo menos:
 - Catro obras de diferentes períodos e catro estudos, tres obras deberán ser interpretadas de memoria.
 - Participar como mínimo en tres audicións durante o curso.
 - Presentar un traballo manuscrito relativo aos autores e as pezas presentadas durante o curso.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- **Inicial:** Establécese este tipo da avaliación para concretar as características dos nosos alumnos, así como para detectar, nos casos que así se precisase, as posibles carencias ou problemas que poida ter o alumno, para así poder resolver no menor tempo posible e da forma mais axeitada.
- **Continua:** Establécese este tipo da avaliación como seguimento habitual do alumnado, ao longo de todo o curso académico, aportando ao alumno a posibilidade de progresar no tempo, favorecendo así unha aprendizaxe integradora.
- **Final ou sumativa:** Dada a necesidade de emitir unha nota ao termo de cadanseu trimestre, así como ao final do curso académico, establécese este tipo da avaliación que nos aportará a información necesaria á hora de concretar que obxectivos e en que grao se obtiveron.

Para poder levar a bo termo os distintos tipos de avaliación establecidos no apartado anterior, o profesor dispón de distintos procedementos ou ferramentas que deberá empregar (do xeito que considere oportuno para cada caso) á hora de determinar a consecución de obxectivos por parte dun alumno.

Esta serie básica de ferramentas de avaliación sería:

- Control periódico do grao de consecución dos obxectivos.
- Audicións trimestrais e concertos de alumnos, onde os profesores valorarán a cantidade e calidade do traballo presentado e o comportamento dos alumnos/as nestes eventos.

Criterios de cualificación

A avaliación será continua, obxectiva e personalizada, baseada na escoita e na observación directa polo profesor do proceso de aprendizaxe dos alumnos. O curso estará dividido en tres trimestres. Cada alumno recibirá trimestralmente información por escrito (en forma de cualificación) sobre a situación do proceso de aprendizaxe. A cualificación exprésase en

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Nivel de cumprimento de cada un dos criterios de avaliación propostos para este curso. 30% termos numéricos utilizando a escala de un a dez sen decimais, considerándose positivas as cualificacións superiores a cinco, e negativas as inferiores a cinco.

Ponderarase da seguinte maneira para a cualificación dos alumnos:

- Traballo diario na aula e cumprimento dos criterios de avaliación do curso: 70%
- Exame de repertorio: 15%
- Preparación e participación nas audicións programadas polo departamento (como mínimo unha por trimestre): 15%

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para conceder a ampliación de matrícula é requisito indispensable que o alumno supere os obxectivos e contidos de todas as materias do curso no que está matriculado, e que o profesor considere que pode superar os do seguinte.

O Alumno/a interesado en ampliar matrícula notificará este feito aos profesores/as de todas as materias das que estea matriculado. O alumno poderá solicitar permiso para asistir coma oínte ás clases do curso ao que quere ampliar. Haberá unha xunta avaliadora formada por todos os profesores/as, que emitirán unha cualificación.

O consello Escolar visto as actas de avaliación concederá as ampliacións de matrícula que procedan.

5.10.4. Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

O proceso de recuperación comporta a realización de probas específicas, pero sobre todo, unha observación das actividades cotiás, que se realizan ao longo do curso para detectar problemas e establecer medidas para solucionarlos.

É fundamental valorar tanto os procedementos, como as actitudes, así como o conceptos que se van adquirindo. No desenvolvemento de capacidades e habilidades musicais os procesos de precisión, calidade sonora, capacidade de comprensión formal e gusto pola interpretación ben feita van implícitas á valoración do propio traballo individual e o desenvolvemento da propia responsabilidade persoal. A recuperación realizarase ao longo de todo o curso, reforzando as actividades en aqueles puntos nos que o alumnado teña unha maior dificultade.

Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que obteñan unha cualificación inferior a 5 na avaliación final do mes de maio, terán dereito a unha convocatoria extraordinaria nos primeiros días do mes de xuño. Para aprobar o curso, o alumno deberá superar os obxectivos e contidos mínimos esixibles non acadados establecidos na presente programación, seguindo as indicacións da proposta de actividades de recuperación presentes no informe de avaliación final que lle será entregado polo titor no mes de maio. Este exame será fixado pola dirección do centro; será convocado e comunicado coa debida antelación e consistirá nunha proba co profesor do instrumento amosando que alcanzou os obxectivos mínimos do curso. Os alumnos que superen este exame terán superado o curso académico no que se atopaban.

5.10.5. Recursos didácticos

▶ Estudios

- Flesch, C.: Scale System. C. Fischer.
- Forbes, W.: A third book of scales and arpeggios for viola players. OUP.
- Sevcik, O.: The celebrated Sevcik studies arranged for viola. Bosworth.
- Schradieck, H.: Escuela de la técnica para la viola. IMC.
- Volmer, B.: Viola-Etüden. Schott.
- Campagnoli, A.B.: 42 Capricen for viola. Peters.
- Hoffmeister, F.A.: 12 Viola Etüden. Belwin, Peters.
- Kreutzer, R.: 42 Estudios transcritos para viola. Ricordi.
- Varios: Das Studium der Viola, segundo volumen. Bärenreiter.
- Mazas, J.F.: Études Spéciales, OP36, libro I. IMC.
- Rode, P.: Capricen. Schott.
- Leclair, J.M.: 6 Sonaten, OP12 für zwei violen. Schott.

▶ Obras

- Stamitz, C.: Sechs Duette für zwei violen. Schott.
- Bruni, A.B.: 3 Sonatas. Schott.
- Bruch, M.: Romanza en Fa Mayor para viola y orquesta. Schott.
- Schumann, R.: Adagio y Allegro. Peters.
- Glinka, M.: Sonata para viola y piano en re menor. Musica rara.
- Mendelssohn, F.: Sonate in c. Deutscher Verlag für Musik.
- Bach, J.S.: Suite N^o4 para violonchelo solo (transcrita para viola). Chester Music.
- Bach, J.S.: Suite N^o5 para violonchelo solo (transcrita para viola). Chester Music.
- Telemann, G.Ph.: 12 Fantasien (original para violín), Billaudot.
- Jacob, G.: Variations for solo viola. Musica Rara.

6. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E SEGUIMENTO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

A avaliación do desenvolvemento da programación de piano, deberá de ser formativa e constante. Isto quere dicir que deberá de achegarnos información sobre o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos, e que debemos de estar constantemente avaliando a efectividade de dita programación. Para este cometido o departamento levará a cabo:

- Reunións de departamento: aproveitaranse para facer achegas, críticas, e calquera tipo de aportación para coordinar, valorar e revisar o funcionamento das programacións (Piano, Repentización, Piano Complementario, etc...)
- Revisión do proceso ensino-aprendizaxe.
- Revisión da metodoloxía.

Para valorar se o proceso de ensino-aprendizaxe está sendo efectivo, deberemos revisar constantemente nas reunións de departamento, os elementos da programación, é dicir, obxectivos, contidos, secuenciación, criterios de avaliación, etc. Os recitais, exames, concertos, audicións, e a observación directa dos alumnos son os instrumentos cos que contaremos para valorar se este proceso se está completando con normalidade. En caso de que non fose así a programación poderá ser modificada para acadar o seu obxectivo con efectividade.

A metodoloxía deberá ser activa e motivadora partindo do nivel de coñecemento próximo do alumno, e tamén deberá ser modificada en caso de que as aprendizaxes do alumnado non sexan significativas. Para isto deberase facer unha avaliación inicial a principio de curso para adaptarse o nivel de cada alumno.

En definitiva, valorarase nas reunións de departamento tódolos elementos da programación didáctica e cambiarase calquera dos seus puntos se fose necesario.

7. PROCEDIMENTOS PARA REALIZAR A AVALIACIÓN INTERNA DO DEPARTAMENTO

A avaliación interna do departamento farase dentro das reunións periódicas deste, nas cales se formularán as opinións, propostas de mellora, recursos e o grao de implicación dos profesores, co fin de coñecer o nivel de satisfacción dos membros do departamento co seu funcionamento.

8. ANEXOS

8.1. CRITERIOS PARA A OBTENCIÓN DOS PREMIOS FIN DE GRAO

Por norma xeral, para obter os premios de fin de grao atenderase ao disposto na *Orde do 10 de marzo de 2009 pola que se regula o procedemento para a obtención de matrícula de honra e premio de fin de grao nas ensinanzas profesionais de música e danza.*

8.2. PROBAS DE ACCESO

8.2.1. PROBAS DE ACCESO AO GRAO ELEMENTAL

Na proba de instrumento a cada curso interpretaranse dúas pezas, das cales unha delas deberá interpretarse de memoria, e un anaco a primeira vista proposto polo tribunal.

As obras que o requiran deberán ser acompañadas ao piano que proporcionará o alumno.

As dúas pezas a interpretar escolleranse da lista que figura a continuación:

➤ **Proba de acceso a 2º curso de Viola Grao Elemental**

- SUZUKI. Vol.1: Minuet 1 J. S. Bach.
- SUZUKI. Vol.1: The Happy Farmer. R. Schumann.
- Escala Re Maior.

➤ **Proba de acceso a 3º curso de Viola Grao Elemental**

- SUZUKI. Vol.2: Bourrée G. F. Haendel.
- SUZUKI. Vol.2: Theme from “Witches Dance” N. Paganini.
- Escala Mi Maior e arpexo.

➤ **Proba de acceso a 4º curso de Viola Grao Elemental**

- SUZUKI. Vol.3: Gavotte Jean Becker.
- SUZUKI. Vol.3: Gavotte en Re Maior J. S. Bach.
- Escala Mi Bemol Maior e arpexo.

8.2.2. PRBAS DE ACCESO AO GRAO PROFESIONAL

Na proba de instrumento a cada curso, interpretaranse tres obras de diferentes estilos das cales unha deberá ser interpretada de memoria.

As obras que o requiran deberán ser acompañadas ao piano que proporcionará o alumno.

As tres obras a interpretar escolleranse da lista que figura a continuación:

➤ **Proba de acceso a 1º curso de Viola Grao Profesional**

- VIVALDI: Concerto.
- KAYSER: Estudios op. 20. Nº 5.
- Escala ata 2 alteracións, dúas oitavas e arpexos.

➤ **Proba de acceso a 2º curso de Viola Grao Profesional**

- VIVALDI: Concerto.
- KAYSER: Estudios op. 20. Un estudo a partir do número 11.
- Escala de 2 ate 4 alteracións, dúas oitavas e arpexos.

➤ **Proba de acceso a 3º curso de Viola Grao Profesional**

- TELEMANN: 2º tempo Concerto en Re menor.
- KAYSER: Estudios op. 20. Un estudo a partir do número 17.
- Escala de 3 ate 5 alteracións, dúas oitavas e arpexos.

➤ **Proba de acceso a 4º curso de Viola Grao Profesional**

- TELEMANN: 1º tempo Concerto.
- BACH: Sonatas e partitas, Allemande Partita Nº 2.
- Escala de tres oitavas e arpexos.

➤ **Proba de acceso a 5º curso de Viola Grao Profesional**

- J. C. BACH: 1º tempo Concerto.
- BACH: Sonatas e partitas ou 6 Suite.
- Escala de 2 a 3 alteracións, tres oitavas e arpexos.

➤ **Proba de acceso a 6º curso de Viola Grao Profesional**

- J. C. BACH: Concerto.
- BACH: Sonatas e partitas ou 6 Suite.
- Escala de 3 a 6 alteracións, tres oitavas e arpexos.